

Ἄλλ' ἐγὼ καὶ τὰς ἰδέας του αὐτὰς καὶ τὰς ἀνησυχίας του ἔσπευσα ν' ἀποδείξω, μ' ὄλον τὸ πρὸς αὐτὸν ὤρει-
λόμενον σέβας, ἀτόπους καὶ ἀνευ βάσεως, προτεινόμενος εἰς
ὑποστήριξιν τῶν λόγων μου τὰ ἀγγελικὰ κάλλη καὶ
προτερήματα τῆς Ἐλιζῆς μου. Οὗτος δὲ ἔχων ὑπ' ὄψιν
του τὴν ἀπὸ τοῦ θανάτου τῆς μητρός μου μελαγχολίαν
μου, καὶ πρὸς τὸν σκοπὸν ἐντελοῦς θεραπείας μου, ἔ-
παυσεν ἐπὶ τέλους νὰ μ' ἐμποδίσῃ.

Ἡ σύζυγός μου ἐκολακεύθη πολὺ πρὸς τὴν πομπώ-
δη προετοιμασίαν τῆς ἔδοιορίας μας (ἣ δὲν ἔπρεπε
τάχα νὰ καλύψω με τὴν ῥόδα τὴν ἐδὸν ἦτις τὴν ἔφεραν
εἰς τὸν ἐλευθέρην τῆς;) | | Ὅταν ἤξερῃ τις νὰ γοη-
τεύῃ διητηθῶς διὰ κολακείων καὶ λαμπρῶν ἐπιδείξεων,
ὦ! πόσον δύναται εὐκόλως νὰ κλονίσῃ τὴν φρόνη-
σιν καὶ τὴν ἀρετὴν τοῦ γυναικείου φύλου! . . .

Ἀναβάτεις ὄθεν ἐπὶ λαμπροτάτης ἀμάξης, ἤρχισα-
μεν τὴν ἔδοιορίαν μας, ἔχοντας τὸν πιστὸν μου θαλα-
μηκόλον ἐπὶ τοῦ ἐμπροσθείου καθήσματος, τὸ δὲ λα-
πὸν τῆς θεραπείας μᾶς ἠκολούθη ἐπὶ ταχυδρομικῆς ἀ-
μάξης. Ἡ ὠραία Ἐλιζα μου ἐφαίνετο εἰς τὴν ἀκμὴν
τῆς εὐτυχίας τῆς, χαρίεσσα, κόσμιος καὶ ἀνθηρὰ, ὡ-
μοίασε κάλυκα ῥόδου, τὸν ὁποῖον νοσήδης πνοῆ ἐμελ-
λε μετ' οὐ πολὺ νὰ μαράνη· ἐπέπρωτο δὲ νὰ ἤμαι ἐγὼ
ὁ ἀξίος αὐτουργὸς τῆς ἀσχερᾶς ταύτης πράξεως, καὶ
πρὸς ἐναρξιν τῶν ἐχθροπραξιῶν μου, κατὰ τῶν ἀπλῶν
καὶ ἀθῶων ἠθῶν τῆς, μετεχειρίσθη, μετὰ πολλῆς ἐπι-
τυχίας, τὴν πολυτέλειαν, τὰς διασκεδάσεις, ἐπιτυχῶν
οὐτῶς ἀνευ δυσκολίας νὰ γεννήσω εἰς τὴν τρυφεράν
καρδίαν τῆς τὴν ἀναγκαίαν κλιῶν πρὸς τὰ τοιαῦτα.
Πρόσεξε λοιπὸν, ἀναγνώστα, μὴ μ' ἀποστερήσῃς τῆς
ἰδιοκτησίας μου. Ὅλα τὰ σφάλματα ἔλα τὰ πταίσματα,
ἔλα τὰ ἀμαρτήματα, εἶναι ἀναφαίρετος ἰδιοκτησία μου·
ἐγὼ μόνος εἶμαι ὁ ἀξίος αὐτῶν αὐτουργός, καὶ τὰ
πάντα τῶν μαιφόνων χειρῶν μου ἔργα.

Ὁραῖα, ὡς προεῖπον, τὰ κάλλη τῆς ἐλαμπρύνοντο
ὑπὸ τὴν πολυτελεῖ ἔδοιορικὴν στολήν· ἐγὼ δὲ ἐμβλέ-
πων ἐπ' αὐτῆς, ποσάκις εἶπον ἐν ἑμαυτῷ, « ἂν δὲν ἦ-
μην ἐκ γενετῆς χαρτοπαίκτης, καὶ σύζυγος καὶ λάτρης
αὐτῆς θὰ ἦμην διὰ παντός » ἀλλὰ τὴν πρὸς αὐτὴν
ἀγάπην μου διεφιλονεῖκε ἐν τῇ καρδίᾳ μου τὸ εἰσχρο-
τερον τῶν παθῶν! Παραλείπων τὰ ἐν τῇ ἔδοιορία
μας συμβάντα, ἕκτος τοῦ ὅτι εἶχον προπαρασκευάσει,
μηχανικῶς ἐντὸς τῆς ἀμάξης μου, μικρὸν καὶ ὠραῖον
βόμβον μ' ἔλα αὐτοῦ τὰ παρεπόμενα, ἀναφέρω μόνον
ὅτι ὠφελούμενος ἀπὸ τὴν ἀθώτητα τῆς Ἐλιζῆς μου,
δὲν ἐδυσκολεύθη νὰ καταστήσω εὐάρεστον εἰς αὐτὴν
τὸ παράδοξον αὐτὸ εὐρημα ἐν τῇ ἔδοιορικῇ ἀμάξῃ·
καὶ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἀπέφυγα τὴν καταδίκην
τοῦ νὰ μένω ἀργός ἀπὸ τῆς ποθητῆς μου ἀσχολίας διὰ
πολλὰς ἡμέρας· ἐφθάσαμεν λοιπὸν διὰ τῆς ὁδοῦ τῶν
Βερσαλλιῶν καὶ κατελύσαμεν εἰς τὸ ξενοδοχεῖον τῶν
Πριγγίπων. (ἀκολουθεῖ.)
Μεταφ. Α. Α. Χ.

ΤΟ ΜΥΟΣΩΤΟΝ.

Τὸ 1809, ὑπῆρχεν εἰς τὸ 12ον τάγμα τῆς γραμ-
μῆς, φρουροῦν τότε εἰς Στρασβούργον, εἰς λοχίας,

διδόματι Πέτρος Πιτουᾶ, ἐκ Μορβάνης, τῆς ἡμιπε-
λιτισμένης ἐκείνης χώρας τῆς Βουργονδίας. Ἦν δὲ
στρατιωτῆς ἀνδρείοτατος· πάντοτε ἔτραχε πρῶτος εἰς
τὸ πῦρ καὶ ἀπεχώρει τελευταῖος· ἐπίστευον ὅτι δύο
μόνον πράγματα ἤγαπα εἰς τὸν κόσμον, τὴν ὀσμὴν
τῆς πυρίτιδος καὶ τὸ σύριγμα τῶν σφαιρῶν. Ὅσοι
δὲ τὸν εἶδον εἰς τὸ πεδῖον τῆς μάχης, ὀρμῶντα ἐν
μέσῳ τῆς σφαγῆς, μὲ ὄμμα διάπυρον, μὲ τὸν μύστακα
ἀνωρθωμένον, μὲ τοὺς ῥώθωνας ἐξωγκωμένους, συνῆ-
θίζον νὰ λέγωσιν, ὅτι ἡ μάχη ἦτο ὁ χορὸς τοῦ Πί-
τρου.

Συνέθη δὲ ἡμέραν τινα, ὁ φίλος μας Πέτρος νὰ
διευθύνῃ εἰς τὸν συνταγματάρχην του ἀναφορὰν δι'
ἣς ἦιαι ἄδειαν ἀπουσίας διὰ νὰ ὑπάγῃ νὰ περιποιηθῇ
τὴν γραῖαν μητέρα του, πνεύσαν τὰ λοιθία. Προ-
εθέτε δὲ ὅτι ὁ πατήρ του ἐβδομήκοντα ἐπὶ ἑτῶν
ἡλικίαν ἔχων καὶ παραλυτικὸς ὦν, δὲν ἠδύνατο νὰ
δώσῃ οὐδεμίαν περιποίησιν εἰς τὴν δυστυχῆ γυναῖκά
του ὑπέσχετο ἐπὶ τέλους νὰ ἐπανέλθῃ εὐθὺς μετὰ
τὴν ἀναρρώσιν τῆς ὑγείας τῆς.

Ὁ συνταγματάρχης ἐπέστρεψε τὴν ἀναφορὰν του
εἰς τὸν λοχαγὸν μὲ τὴν παρατήρησιν ὅτι οὐδεμία
δίδεται εἰς τὸν ἀναφερόμενον ἀπουσίας ἄδεια, διότι τὸ
τάγμα δυνατόν νὰ λάβῃ τὴν διαταγὴν τοῦ νὰ κινήσῃ
κατὰ τοῦ ἐχθροῦ.

Ὁ Πέτρος Πιτουᾶ οὐδὲν ἀντίειπε.

Μετὰ ἑνδεκα ἡμέρας ἔστειλε δευτέραν ἀναφορὰν,
δι' ἣς ἀνήγγειλεν εἰς τὸν Συνταγματάρχην του ὅτι ἡ
μήτηρ του ἀπέθανε, λυπούμενη ὅτι δὲν εἶδε πλησίον
τῆς τὸν υἱὸν τῆς, ὅπως τῷ δώσῃ τὴν τελευταίαν εὐλο-
γίαν. Ὅθεν ὁ Πέτρος ἐζήτη ἤδη ἐνὸς μηνὸς ἄδειαν
ἀπουσίας, καθικέτευεν ἐπιμόνος τὸν συνταγματάρχην
νὰ μὴ τῷ ἀρνηθῇ τὴν χάριν ταύτην.

Ἄλλὰ καὶ ἡ δευτέρα αὕτη ἀναφορὰ δὲν ἐπήνεγκεν
ἀποτέλεσμα καλλίτερον τῆς πρώτης. Μόνον ὁ λοχαγὸς
τοῦ δυστήνου στρατιώτου τῷ εἶπε. « Πέτρε, ὁ Συν-
ταγματάρχης ἔλαβε τὴν ἀναφορὰν σου, δυσηρεστήθη
διὰ τὸν θάνατον τῆς γραῖας μητρός σου, ἀλλὰ δὲν
δύναται νὰ σοὶ δώσῃ τὴν ἄδειαν τὴν ὁποίαν ζητεῖς,
διότι αὐτοῦ τὸ τάγμα ἀναχωρεῖ ἀπὸ Στρασβούργον.

— Ἄ! τὸ τάγμα ἀναχωρεῖ ἀπὸ τὸ Στρασβούργον
καὶ ποῦ ὑπάγει, σᾶς παρακαλῶ;

— Εἰς Αὐστρίαν, ὑπάγωμεν νὰ ἐπισκεφθῶμεν τὴν
Βιέννην, ἀνδρεῖ Πιτουᾶ μου. Πηγαίνομεν νὰ κτυ-
πηθῶμεν μὲ τοὺς Αὐστριακοὺς... Τοῦτο θὰ σὲ
εὐχαριστήσῃ, δὲν εἶν' ἀλήθεια; . . .

Ὁ Πέτρος Πιτουᾶ δὲν ἀπεκρίθη τίποτε· ἐφαίνετο
βεβουδισμένος εἰς βραθεῖς διαλογισμούς. Ὁ λοχαγὸς
ἔλαβεν αὐτὸν ἐκ τῆς χειρὸς καὶ κινῶν αὐτὸν μὲ δύ-
ναμιν. Ἀλήθεια, λέγε μου, μήπως εἶσαι κωφὸς
σήμερον; σὲ εἶδοποιῶ ὅτι πρὶν ἢ παρέλθωσιν ὀκτὼ
ἡμέραι, θέλει ἀπολαύσει τὰς εὐτυχίας τοῦ νὰ πολε-
μήσῃς κατὰ τῶν Αὐστριακῶν, καὶ σὺ δὲν μ' εὐχαριστῆς
διὰ τοῦτο! Κ' ἐσὺ κἀμνεῖς ὅτι οὔτε κἀν μ' ἔννοεῖς;

— Σᾶς ἐννόησα, κύριε λοχαγε, καλλίστα, καὶ
σᾶς εὐχαριστῶ πολὺ διὰ τὴν εἰδησιν ταύτην: εἶναι
ἐξαίρετος.

— Δόξα σοὶ ὁ θεός!

— Ἐν τούτοις, κύριε λοχαγέ, δὲν εἶναι τρόπος νὰ λάβω τὴν ἀδειαν ταύτην;

— Μὴν εἶσαι τρελός; Ἄδειαν εἰς τὴν σιγμὴν, καθὴν μέλλομεν νὰ ἀρχήσωμεν τὸν πόλεμον!

— Δὲν ἐσκέφθην τοῦτο... Εἶμεθα εἰς τὴν παραμονὴν τῆς μάχης... εἰς τὰς σιγμὰς ταύτας δὲν διδουμ ἀδείας...

— Οὐδὲ ζητοῦν.

— Τῷ ὄντι... οὐδὲ ζητοῦν... θὰ νομισθῇ κανεὶς ἀνάνδρος... διατοῦτο δὲν θέλω τὴν ζητήσει...

— Βίβλια, οὕτω πρέπει.

Τὴν ἐπαύριον τὸ δωδέκατον τάγμα τοῦ πεζικοῦ εἰσῆρχετο εἰς τὴν Γερμανίαν.

Τὴν ἐπαύριον ὁ Πέτρος Πιτουᾶ ἐλειποτάκτητε.

Μετὰ τρεῖς μῆνας, ὅτε τὸ 12ον τάγμα τῆς γραμμῆς ἀπελάμβανε νικητὴν ἐπιτέλῃ εἰς τὰ πεδία τοῦ Βαγραμ καὶ εἰσῆρχετο θριαμβευτικῶς εἰς τὸ Στρασβούργον, ὁ Πέτρος Πιτουᾶ ἔφερετο ἐπινοειδίστως ὑπὸ ἐνωματίας χωροφυλάκων.

Μετ' ὀλίγον συνέστη πολεμικὸν συμβούλιον. Ὁ Πέτρος Πιτουᾶ κατηγορεῖτο ἐπὶ λειποταξίᾳ εἰς ἐποχὴν, κατ' ἤν τὸ τάγμα ἐμελλε νὰ προσβάλλῃ τὸν ἔχθρον.

Τὸ πολεμικὸν τοῦτο συμβούλιον ἐπαρουσίαζε θάνατον ἀλλόκοτον. Ἀφ' ἐνός εἶς κατηγορῶς ἀνεγίνωσκε: « Πέτρε Πιτουᾶ, σὺ, εἰς τῶν ἀνδρειοτέρων στρατιωτῶν τοῦ στρατοῦ, σὺ εἰς τὸ στήθος τοῦ ὁποίου λάμπει τὸ ἄστρον τῆς τιμῆς, σὺ ὅστις οὐδέποτε ὑπέστης τιμωρίας, οὐδὲ ἐλεγχῶν τῶν ἀνωτέρων σου, σὺ δένειδυνήθεις ν' ἀφήσῃς τὸ τάγμα σου, ναι τὸ τάγμα σου — νὰ τὸ ἀφήσῃς σχεδὸν τὴν προτεραίαν τῆς μάχης — χωρὶς νὰ ὑπάρχῃ ἰσχυρὸς πρὸς τοῦτο λόγος. Τὸ συμβούλιον ζητεῖ νὰ μαθῇ τὸν λόγον, διότι μετὰ πλείστης εὐχαριστήσεως ἤθελε προσπαθεῖν — ἀν ὄχι νὰ σὲ ἀπολύσῃ, ἐπειδὴ οὐδὲ πρέπει, οὐδὲ τὸ θέλει, τοῦλάχιστον — νὰ σὲ συστήσῃ εἰς τὴν ἐπιείκειαν τοῦ αὐτοκράτορος. » Ἀφ' ἑτέρου ὁ κατηγορούμενος ἀπεκρίνετο: « Ἐλειποτάκτητα χωρὶς λόγον, ἀνευ σκοποῦ, δὲν ἔχω νὰ ἀποκριθῶ. Ἐάν ἔπρεπε νὰ ξηναρχίσω ἤθελα τὸ κάμει πάλιν. Εἶμαι ἄξιός θανάτου: καταδικάστέ με! » Ἐπειτα ἦλθον μάρτυρες λέγοντες: « Ὁ Πέτρος Πιτουᾶ ἐλειποτάκτησε, τὸ εἰξέυρομεν, ἀλλὰ δὲν τὸ πιστεύομεν. » Ἄλλοι. « Ὁ Πέτρος Πιτουᾶ εἶναι παράφρων. Τὸ συμβούλιον δὲν δύναται νὰ καταδικάσῃ ἕνα παράφρονα, πρέπει νὰ τὸν στείλῃ εἰς τὸ φρενοκομεῖον. »

Ἡ τελευταία αὕτη ἰδέα παρ' ὀλίγον ὑπερίσχυεν, ἐπειδὴ πᾶς τις ἐν τῷ συμβουλίῳ δὲν ἠδύνατο νὰ μὴ ἐκλαθῇ τὴν λειποταξίαν τοῦ Π. Πιτουᾶ ὡς μίαν τῶν ἰδιοτροπιῶν τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως, τὰς ὁποίας οὐδεὶς μὲν ἐννοεῖ ἀλλὰ πάντες παραδέχονται· ἐν τούτοις ὁ κατηγορούμενος ἐδείχθη τόσον ἀπλοῦς, τόσον λογικὸς εἰς τὴν ἐπιμονὴν του, ἐπικαλούμενος τὴν καταδικὴν του, ὥστε μετὰ τοσαύτης αὐθάδους εἰλικρινείας ἐκτύριζε τὸ ἔγκλημά του, ἐπαναλαμβάνων ἀναταπαύστως ὅτι δὲν λυπεῖται δι' αὐτὸ ἢ σταθερότης, τὴν ὁποίαν ἀνέπτυξε ὡμοίως τοσοῦτον μὲ περιφρόνησιν, ὥστε δὲν ὑπῆρχε

τρόπος καταφυγῆς εἰς τὴν ἐπιείκειαν. Ἡ ποινὴ τοῦ θανάτου καταγνώσθη.

Ὅταν ἀνέγνωσαν εἰς τὸν Πέτρον τὴν καταδικὴν του, δὲν συνωρρώθη πανιάπασι. Τὸν προέτρεψαν ζωηρῶς εἰς τὸ νὰ ζητήσῃ τὴν χάριν, ἀλλ' αὐτὸς ἤρηθη.

Ἐπειδὴ ἕκαστος ἐννοεῖ ὅτι εἰς τὴν ὑπόθεσιν ταύτην ὑπῆρχεν παράδοξόν τι μυστήριον ἀπαρσισθῆ ὥστε ἡ καταδικὴ τοῦ Πέτρου Πιτουᾶ ν' ἀναβληθῇ. Ὁ καταδικασμένος ὠδηγήθει ἐκ νέου εἰς τὴν στρατιωτικὴν εἰρκτὴν καὶ τῷ ἀνηγγέλη ὅτι κατ' ἰδιαιτέραν χάριν τῷ εἰδόντο ἐξήκοντα ὥραι, ὅπως παρευιάσει τὴν αἰτησὴν τῆς χάριτός του· συνέτειλε τοῦ; ὄμους καὶ δὲν ἀπήντησε.

Ἄλλ' ἰδοῦ, μεσοῦσης τῆς νυκτός, τὴν πρώτην ἡμέραν τῆς καταδικῆς του, ἡ θύρα τῆς εἰρκτῆς τοῦ Πέτρου ἐστράφη ἐπὶ τῶν ἀστροφῶν τῆς καὶ ὑπαξιωματικῆς τις, ἀνήκων εἰς τὴν νέαν φρουρὰν, προέβη μέχρι τῆς κλίνης, ὅπου ἐκαμάτο ὁ καταδικός, καὶ ἀρού τὸν ἐθεώρητεν ἐπὶ τινα ὥραν, τὸν ἐξύπνησεν. Ὁ Πέτρος Πιτουᾶ ἤοιξε μεγάλους τοὺς ὀφθαλμούς καὶ περιβλέπων κύκλω,

— Ἄ!, λέγει, ἦλθε λοιπὸν ἡ ὥρα;... τέλος πάντων!...

— Ὅχι, Πέτρε, ἀπήντησεν ὁ ὑπαξιωματικὸς, δὲν ἦλθεν ἀκόμη ἡ ὥρα, ἀλλὰ δὲν θὰ βραδύνει.

— Καὶ τί με θέλεις;

— Πέτρε δὲν με γνωρίζεις, ἀλλ' ἐγὼ σὲ γνωρίζω. Σὲ εἶδα εἰς τὸ Ἀουστριετζ' ἐφέρθην αὐτοῦ ἀνδρείως ἔκτοτε, Πέτρε, συνέλαβον διὰ σὲ ζωηρὰν καὶ εἰλικρινῆ ὑπόληψιν. Φθάσας χθὲς μόνον εἰς Στρασβούργον, ἔμαθα καὶ τὸ ἔγκλημά σου καὶ τὴν καταδικὴν σου. Ὁ δεσμοφύλαξ εἶναι συγγενὴς μου, καὶ με συγχώρησε νὰ ἔλθω νὰ σὲ εἰπῶ. — Πέτρε, ὁ μέλλων ν' ἀποθάνῃ λυπεῖται συγγὰ τὸ νὰ μὴ ἔχῃ πλησίον του φίλον τινὰ πρὸς ὃν ν' ἀνοίξῃ τὴν καρδίαν του, καὶ νὰ ἐμπιστευθῇ ἱερόν τι χρέος πρὸς ἐκπλήρωσιν... Πέτρε, ἀν στέργῃς, ἐγὼ ἔσομαι ὁ φίλος οὗτος...

— Εὐχαριστῶ, σύντροφε, ἀπήντησεν ὁ Πέτρος βραχέως.

— Δὲν ἔχεις τίποτε νὰ με εἴπῃς;

— Τίποτε.

— Πῶ;! μὴτε ἕνα σοῦ ἀπασμὸν διὰ τὴν μνηστὴν σου, τὴν ἀδελφὴν σου;...

— Μνηστὴν;... ἀδελφὴν;... δὲν εἶχα ποτέ.

— Διὰ τὸν πατέρα σου;

— Δὲν ἔχω πλέον, εἶ·αι δύο μῆνες, ὅπου ἀπέθανεν εἰς τὰς ἀγκάλας μου.

— Διὰ τὴν μητέρα σου;

— Διὰ τὴν μητέρα μου; εἶπαν ὁ Πέτρος, σὺ πινος ἢ φωνὴ αἴφνης ἠλλοιώθει, διὰ τὴν μητέρα μου; Ἄ! σύντροφε! μὴ προφέρῃς τὸ ὄνομα τοῦτο! διότι αὐτὸ τὸ ὄνομα, βλεπέεις, δὲν τὸ ἤκουσα ποτε, δὲν τὸ εἶπα ποτε εἰς τὴν καρδίαν μου, χωρὶς νὰ αἰσθανθῶ συγκίνησιν ὡς παιδίον, καὶ αὕτη τὴν σιγμὴν μα φαίνεται ὅτι ἀν ὠμίλων περὶ αὐτῆς...

— Τί λοιπὸν;

— Ἦθελε κλύσει... Καὶ ὁ ἄνδρας δὲν πρέ-

πει νὰ κλαίῃ. Νὰ κλαύσω, ἐξηκολούθησε μετ' ἐξάφνης, νὰ κλαύσω, ἐνῶ ὀλίγοι μόνον ὄραι μὲ μένουν νὰ ζήσω. Ὡ τοῦτο θὰ ἦτον ἀνανδρον!

— Εἶσαι πολὺ αὐστηρὸς; σύντροφε, ἐγὼ πιστεύω ὅτι εἶμαι ἀνδρῆς ὡς καὶ πᾶς ἄλλος. Ἄλλ' ἤθελα κλαύσει ἄνευ ἐντροπῆς, ὁμιλῶν περὶ τῆς μητρός μου.

— Ἀλήθεια, εἶπεν ὁ Πέτρος, λαμβάνων μετὰ ζωηρότητος τὴν χεῖρα τοῦ ὑπαξιωματικοῦ, εἶσαι ἀνὴρ, εἶσαι στρατιώτης καὶ δὲν ἤθελες ἐρυθρίασαι νὰ κλαύσῃς;

— Ἐνθυμούμενος τὴν μητέρα μου; . . . Ὁχι βέβαια, εἶναι τόσον ἀγαθὴ, μὲ ἀγαπᾷ τόσον καὶ τὴν ἀγαπᾷ κ' ἐγώ.

— Σὲ ἀγαπᾷ; τὴν ἀγαπᾷς; ὦ τότε θὰ τὰ εἰπῶ ὅλα εἰς σέ. Ἡ καρδία μου εἶναι ἐμπλεὴς ἀνάγκη νὰ ἐκχειλίσῃ, καὶ ὅσον παράδοξα ἂν σε φανοῦν τὰ αἰσθηματά μου, δὲν θὰ γαλάσῃς, εἶμαι βίβλιος. Ἄκουσέ με λοιπὸν, διότι, ὅτι εἶπες πρὸ ὀλίγου εἶναι ἀληθέστατον, εἴμεθα εὐτυχεῖς ὅταν μέλλοντες ν' ἀποθάνωμεν, εὐρίσκομεν καρδίαν εἰς τὴν ὁποίαν νὰ ἐκχύσωμεν τὴν ἰδικὴν μας. . . . Δὲν θὰ μ' ἀκούσῃς, αἱ; καὶ δὲν θὰ μὲ γαλάσῃς;

— Σὲ ἀκούω, Πέτρε, ὁ μέλλων ν' ἀποθάνῃ ἄνθρωπος διεγείρει τὴν λύπην μόνον καὶ τὴν συμπάθειαν.

— Μάθε λοιπὸν ὅτι ἀπὸ εἶμαι εἰς τὸν κόσμον, ἕνα μόνον ἄνθρωπον ἠγάπησα τὴν μητέρα μου. . . Ἀλλὰ τὴν ἠγάπησα μ' ὅλας τὰς δυνάμεις τῆς ψυχῆς μου. Παιδὸν ἀνεγίνωσκα εἰς τοὺς ὀφθαλμούς της, ὅπως αὐτὴ εἰς τοὺς ἰδικούς μου, ἐμάντευε εἰς τὰς σκέψεις της καὶ αὐτὴ ἐγνώριζε τὰς ἰδικὰς μου διὰ τὴν καρδίαν μου — αὐτὴ ἤμην ἐγὼ καὶ διὰ τὴν καρδίαν της — ἐγὼ ἤμην αὐτὴ. Δὲν εἶχα ποτὲ φίλην ἢ ἐρωμένην, δὲν εἶχα ποτὲ μου φίλον, ἢ μητέρα μου ἦτο τὸ πᾶν. Λοιπὸν ὅταν ἐστρατοτολογήθην ὅταν μὲ εἶπαν ὅτι πρέπει νὰ τὴν ἀφήσω, ἐκυριεύθην ὑπὸ σφοδρᾶς ἀθυμίας καὶ ἐδήλωσα ὅτι καὶ διὰ τῆς βίας αὐτῆς δὲν ἤθελον μὲ ἀποχωρίσει τῆς μητρός μου. Ἄλλ' αὐτὴ, ἥτις ἦτο ἀγία καὶ γενναία γυνὴ, διὰ μιᾶς λέξεως μετέβαλεν ὅλας μου τὰς ἀποφάσεις « Πέτρε μὲ εἶπε, πρέπει ν' ἀναχωρήσῃς, τὸ θέλω. » ἔγονα τισα ἐνώπιόν της καὶ τῆς εἶπον, . . . « Μητέρα, ἀναχωρῶ. — Πέτρε, προσέθεκε, ἦσουν καλὸς υἱὸς καὶ εὐχαριστῶ τὸν Κύριον, ἀλλὰ τὰ χρέη τοῦ υἱοῦ δὲν εἶναι τὰ μόνα, τὰ ὁποῖα ἔχει τις νὰ ἐκπληρώσῃ. Πᾶς πολίτης χρεωστῆται ἐαυτὸν εἰς τὴν πατρίδα του. Σὲ κρίζει αὕτη — ὑπάκουσον! Θὰ γίνῃς στρατιώτης, ἀπ' αὐτῆς τῆς σιγμῆς ἢ ζωῆ σου δὲν σε ἀνῆκει πλέον, ἀνήκει εἰς τὴν πατρίδα ἔάν τὰ συμφέροντά της τὴν ἀπαίτην μὴ τὴν διαπραγματεύσῃς. Ἐάν ὁ θεὸς θελήτῃ ν' ἀποθάνῃς πρὶν ἐμοῦ, μ' ὅλα τὰ δάκρυα τῆς καρδίας μου, ἀλλὰ θὰ εἰπῶ αὐτὸς μου τὸν ἔδωσεν, αὐτὸς μὲ τὸν ἀφῆρσεν. Ἀγασθῆτω τὸ ὄνομά του! Ἀναχώρησε λοιπὸν, καὶ ἂν μὲ ἀγαπᾷς, πρᾶξε τὸ χρέος σου. — Ὡ τὰς λέξεις ταύτας τῆς ἀγίας γυναίκος τὰς ἐχάραξα βαθέως. « Πρᾶξε τὸ χρέος σου » εἶπεν. Ὅθεν τὸ

χρέος τοῦ στρατιώτου εἶναι ὑπακοῦει παντοῦ καὶ πάντοτε, καὶ παντοῦ καὶ πάντοτε ὑπήκουτα καὶ ἐγώ. Χρέος προσέτι τοῦ στρατιώτου εἶναι νὰ βαίνει ἐμπρὸς τοῦ κινδύνου χωρὶς δισταγμοῦ, χωρὶς ἐκέψεως, καὶ ἐγὼ ἔβην διὰ τοῦ κινδύνου, χωρὶς νὰ δυστάτω χωρὶς νὰ σκεφθῶ. Ὅσοι μὲ ἐβλεπον βαινόντα οὕτω κατὰ τῶν σφαιρῶν ἔλεγον, « Νὰ εἶα παλληκάρι » ἤθελον εἶπῃ μὲ περισσότερο δίκαιον, « νὰ εἶα, ὅστις ἀγαπᾷ, πολὺ τὴν μητέρα του. »

Ἡμέραν τινὰ ἔλαβον ἐπιστολὴν δι' ἧς ἐμάνθανον ὅτι ἠθθένει ἢ δυστυχῆς ἀγαπητὴ γυνὴ! ἠθέλησα νὰ ὑπάγω νὰ τὴν ἰδῶ καὶ ἐζητήσα ἀδειαν ἀπουσίας, ἀλλὰ μοὶ τὴν ἠρνήθησαν. Ἀνεμνήθην τότε τῶν τελευταίων λόγων της: « Ἐάν μὲ ἀγαπᾷς, κάμνε τὸ χρέος σου. » Ἐνεκαριτέρησα. Μετ' ὀλίγων ἐμαθον ὅτι αὕτη ἀπέθανεν. . . Ὡ τότε ἡ καρδία μου κατεθραύσθη, καὶ ἤθελον τὰ πάντα θυσιάσει διὰ ν' ἀναχωρήσω διὰ τὸν τόσον μου. Πόθεν προήργετο αὕτη ἡ ἐπιθυμία, ἡ τόσον ζωηρά καὶ τόσον σφοδρὰ τοῦ νὰ ἐπανιδῶ τοὺς τόπους εἰς τοὺς ὁποίους εἶχεν ἀποθάνει ἡ μήτηρ μου; Θέλω σοὶ τὸ ὁμολογήσει καὶ ἐπειδὴ ἔχεις μητέρα, ἐπειδὴ τὴν ἀγαπᾷς, ἐπειδὴ σε ἀγαπᾷ, θέλεις μ' ἐνευῆται. . .

« Ἡμεῖς οἱ χωρικοὶ τοῦ Μορβᾶν, εἴμεθα ἄνθρωποι ἀπλοὶ καὶ εὐπίστοι, ἐπειδὴ οὔτε ἐσπουδάσαμεν, οὔτε ἐπαιδεύθημεν, ὡς οἱ ἐν ταῖς πόλεσιν, ἀλλ' ἔχομεν τὰς δοξασίας, τὰς ὁποίας οὕτω καλοῦσι δεσπιδαιμονίας. Τί σημαίνει ἡ λέξις; Δεσπιδαιμονίας ἢ δοξασίας, τὰς ἔχομεν, καὶ ἰκανώτατος ἐκεῖνος ὅστις ἤθελε μᾶς τὰς ἀφαιρέσει. Ἀλλ' ὅμως μία τῶν δοξασιῶν, αἵτις πλείοτερον τῶν ἄλλων ἐπικρατοῦσι τῆς ψυχῆς ἡμῶν εἶναι ἡ ἀπονέμουσα εἰς τὸ πρῶτον ἄνθος, τὸ ἀνοῖγο ἐπὶ τῆς γῆς τάφου τινὸς, ἀρετὴν, δι' ἧς ὅστις συλλέξῃ τὸ ἄνθος τοῦτο, εἶναι βίβλιος ὅτι οὐδέποτε θέλει λησμονῆσαι τοὺς τεθνεώτας, εὐδέ ποτε θέλει λησμονῆσθαι ὑπ' αὐτῶν. Δοξασία πολλὰ προσφιλές καὶ πολλὰ θελκτήριος! Διότι τοιοῦτοπρόπως ὁ θάνατος, ἄνευ λύπης, εἶναι γλυκὺς τις μόνον ὕπνος, εἶναι ἡσυχία τις ἀναγκαῖα μετὰ μακρὸν κάματον.

ἠθέλησα τὸ ἄνθος τοῦτο νὰ εἶδω γεννώμενον, ἠθέλησα νὰ τὸ δρῶσω. . . Μετὰ δεκαήμερον μακρὰν καὶ κοπώδη ὁδοπορίαν, ἔφθασα μέχρι τοῦ μητρικοῦ τάφου. Ἡ γῆ ἐφαίνετο εἰσέτι νωπὴ καὶ οὐδὲν ἄνθος εἶχεν ἀναφυῆ. Ἐπερίμενον. Ἐξ παρῆλθον ἔβδομάδες, μετὰ τὰς ὁποίας πρῶτον τινὰ εἶδον ἀναφύμενον μικρὸν τι κυανοῦν ἄνθος. Τὸ ἄνθος τοῦτο οἱ ἄνθρωποι τῶν πόλεων καλοῦσι *Μυθώσωτον*, ἡμεῖς δὲ *Μὴ με λησμέτει*. Κόπτων αὐτὸ, ἔχυσα δάκρυα εὐτυχίας, διότι μ' ἐφάνει ὅτι τὸ μικρὸν ἐκεῖνο ἄνθος ἦτο ἡ ψυχὴ τῆς μητρός μου, αἰσθανθείσης τὴν παρουσίαν μου, καὶ ὑπὸ σχῆμα τοῦ ἄνθους, ἐπανερχομένης εἰς τὰς ἀγγάλας μου.

« Οὐδὲν πλέον μ' ἐκράτει εἰς τὸν τόπον μου, διότι ὁ πατήρ μου δὲν ἐβράδυνε ν' ἀκολουθήσῃ τὴν μητέρα μου εἰς τὸ μνημα, καὶ ἐπειτα εἶχα συλλέξει τὸ τόσον πολυτιμον ἄνθος μου. Ποῖαν πλέον εἶχα ἀνάγκην. Ἐνθυμήθην τὰς μητρικὰς συμβουλίας, πρᾶξε τὸ χρέος σου.

ΑΙ ΠΕΡΙΕΡΓΟΙ (Les Précieuses)

—ο—

Α'.

Κατὰ τὰς ἀρχὰς τῆς 17ης ἑκατονταετηρίδος, ὁ Μαρκεσίος καὶ ἡ Μαρκεσία 'Ραμπουλιέ, ὁ μὲν διὰ τὴν πρὸς τὸν τότε πρωθυπουργὸν Σουλλὺ ἔχθραν του, ἡ δὲ διὰ τὰς ἀκολασίας τῆς αὐτῆς, ἀπεράσιαν, χωρίζομενοι ἀπ' αὐτῆς, νὰ καταστήσωσι τὴν οἰκίαν των κέντρον ὑψηλῆς συναναστροφῆς, ψευδοῦσης διὰ τῆς κοσμιότητος τῆς γλώσσης καὶ τῶν ἠθῶν τῆς, τὴν χυδαίαν διάλεκτον καὶ τὰ ἀσχετὰ ὄργανα τῆς αὐτῆς 'Εβρίκου τοῦ Δ'. Καὶ τῷ ὄντι, ἐντὸς ὀλίγου ὁ κύκλος τοῦ μεγάρου 'Ραμπουλιέ (1) ἤρθηκε ἐν αὐτῷ ὄλως τοὺς ἐξόχους νόας, καὶ ὄλας τὰς μᾶλλον διακεκριμένης τάξεως κυρίας τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, εἶδιδε δὲ εἰς τὴν Γαλλικὴν γλῶσσαν, μεταποιῶν αὐτὴν, τὰς ὠραίας ἐκείνας φράσεις, αἵτινες καθίστουσιν αὐτὴν τὴν κομψοτέραν γλῶσσαν τοῦ κόσμου. Ὁ Βοαλὼ, ὁ Κορνὴλιος, ὁ Μαλέρβης, ὁ 'Ρακίνας, ὁ Βοατύριος καὶ οἱ λοιποὶ σύγχρονοι αὐτῶν ποιηταὶ, ὑπέβαλλον τὰ ποιήματά των, πρὶν τὰ δημοσιεῦσασιν, εἰς τὴν κρίσιν τοῦ κύκλου ἐκείνου, τοῦ ὁποίου μόνῃ ἡ ἔγκριστις ἐθεωρεῖτο ὡς τίτλος καλλιεργημένου πνεύματος καὶ ἠθικῆς κοσμιότητος. Ἐνὶ λόγῳ ὁ κύκλος οὗτος ὑπῆρξε τὸ σπάργανον τῆς Γαλλικῆς φιλολογίας κατὰ τὰ πρῶτα πενήτηκοντα ἔτη τοῦ 17ου αἰῶνος.

Αἱ κυρίαί, αἵτινες ἐφοίτων εἰς τὸ 'Ραμπουλιέ, ἔλαβον ἀφ' ἑαυτῶν, ὡς δῖπλωμα πολυμαθείας καὶ εὐσημοσύνης, τὸ ὄνομα τῶν περιεργῶν (précieurs). Παρ' αὐταῖς ἡ ἔξις τοῦ ἀποφεύγειν τὰς συνήθεις λέξεις, τὰς ὁποίας ἐθεώρουν ὡς χυδαίας, προήχθη ἐπὶ τοσοῦτον, καὶ τοσαῦτα πραγμάτων ὀνόματα παρήλλαξαν, ὥστε ἐδέησε, πρὸς κατάληψιν τῆς διαλέκτου των, νὰ ἐκδοθῇ ἐπιτήδεις λεξικόν. Τὸ ὄνομα τῆς Γαλλίας δὲν ὑπῆρξε πλέον ἐπὶ τῆς γῆς ἢ πατρὶς τῶν ἀρχαίων Γαλατῶν ἐκαλεῖτο 'Ελλάς, ὄλα δὲ αὐτῆς αἱ πόλεις, ἔλαβον καὶ αὐταὶ ὡς θέλομεν ἰδεῖ εἰς τὸ κατωτέρω διήγημα, τὸ ὁποῖον ἐρανίζομεθα ἐκ τίνος συγγραφῆς τοῦ Λέοντος Γοζλάν, τὰ ὀνόματα τῶν διαφόρων τῆς 'Ελλάδος πόλεων. Ἄλλ' ἢ μετωνομασία, ἡ καλλίτερον ὁ ἀναβαπτισμὸς οὗτος δὲν περιωρίσθη εἰς τὰ πράγματα, ἐπεκτάθη καὶ εἰς τοὺς ἀνθρώπους. Ὁ ΙΔ'. Λουδοβίκος ἐκαλεῖτο Ἀλέξανδρος, ὁ μέγας Κονδῆ, Σκηπίων, ὁ 'Ρισσελιέ Σενέκας, καὶ ὁ Μαζζορίνης Κάτων. Ἐραρμόζουσαι δὲ τὸ μέτρον τοῦτο ἐπὶ ὄλων ἐν γέμει, καὶ ἐκφράζουσαι αὐτὰ περιφραστικῶς, περιέπεσαν βεβαίως καὶ εἰς πολλὰ γελοῖα. Ἐγάλουν λ. χ. τὸν καθρέπτην σύμβολον τῶν θελητῶν, τοὺς φορεῖς, βαπτισμένους

(1) Τὸ μέγαρον τοῦτα κείμενον 40 [2 λέυγας μακρὰν τῶν Παρισίων, εἶναι καὶ ἱστορικῶς ἐπίσημον, καθὼς χρησιμεύσαν ὡς κατάλυμα εἰς πολλοὺς τῶν βασιλέων τῆς Γαλλίας. Εἰς αὐτὸ ἐσχάτως κατὰ τὴν Ἰουλιανὴν ἐπανάστασιν τοῦ 1830 ὑπέγραψε τὴν ὑπὲρ τοῦ Δουκὸς τῆς Βουρδουγαλίας παραίτησίν του ἀπὸ τοῦ θρόνου, Κάρολος ὁ δέκατος.

Ἦρα τοὺς ὀρορύλακας καὶ τοὺς εἶπον, ἐλειποτάτησον, συλλάβετέ με.

« Τώρα μέλλω ν' ἀποθάνω καὶ ἂν, ὡς μ' ἐβεβαίωσες, εἶσαι φίλος μου, θέλω ἀποθάνει ἀνευ λύπης, διότι θὰ μὲ κάμεις τὴν χάριν τὴν ὁποίαν σ' ἐζήτησα. Τὸ ἄνθος τοῦτο τὸ ὁποῖον ἔκοψα, κ' ἐκείνο τῆς ζωῆς μου ἐπὶ ἐνὸς τάφου, εἶναι ἐδῶ εἰς αὐτὸ τὸ σακκουλάκι, τὸ ὁποῖον βλέπεις κρεμάμενον ἐπὶ τῆς καρδίας μου. Ὑποσχέθητί μοι νὰ φροντίσῃς ὥστε νὰ μὴ τὸ χωρήσωιν ἀπ' ἐμοῦ.

Εἶναι ὁ δεσμὸς ὁ ἐνόμων με μετὰ τῆς μητροῦς μου καὶ ἂν ἐπίστευον σοι, ἐμελλε νὰ διασπασθῇ, ὃ ἤθελ' ἀποθάνει ἀνευ γεναιότητος. Λέγε· ὑπόσχεσε νὰ κάμῃς σοι σὲ ζητῶ ;

— Σὲ τὸ ὑπόσχομαι.

— Ὡ δὸς μοι τὴν χεῖρά σου νὰ τὴν θλίψω ἐπὶ τῆς καρδίας μου, εἶσαι τόσον ἀγαθός, σὲ ἀγαπῶ, καὶ ἂν ὁ Θεὸς διὰ τῆς παντοδυναμίας του μ' εἶδιδε δευτέραν ζωὴν, ἤθελον σὲ τὴν ἀφιέρωσει.

Οἱ φίλοι ἐχωρίσθησαν.

Τὴν ἐπαύριον ὅτ' ἐφθασαν εἰς τὸ προσδιωρισμένον διὰ τὴν ἐκτέλεσιν μέρος, καὶ ἡ μόρσιμος ἀπόφασις εἶχαν ἀναγνώσθῃ, πρῶτον ψιθυρισμοὶ ὀπώκωφοι, εἶτα φωναὶ διέτρεξαν εἰς τὰς σειρὰς τοῦ πλήθους . . . Ὁ αὐτοκράτωρ ! . . . ἔρχεται ὁ αὐτοκράτωρ ! . . . Ζήτω ὁ αὐτοκράτωρ !

Ὁ αὐτοκράτωρ ἐφάνη, ἐπέζευτεν, ἐπειτα διὰ τοῦ βραχέως καὶ ὀρηκτικοῦ βήματός του ἔβη εὐθὺ πρὸς τὸν κατὰδικον, καὶ

— Πέτρε, τοῦ εἶπε.

Ὁ Πέτρος τὸν ἐθειώρησεν. Ἦτιον εἰσιμος νὰ ὀμιλήσῃ, ἀλλ' ἀπερίγραπτός τις κατὰπληξίς τὸν εἶχε κυριεύσει.

— Πέτρε, ἐξηκολούθησεν ὁ αὐτοκράτωρ ἐνθυμοῦ τὰς λέξεις, τὰς ὁποίας εἶπες τὴν νύκτα ταύτην. Ὁ Θεὸς σὲ δίδει δευτέραν ζωὴν. Ἀφιέρωσέ τὴν ὄχι εἰς ἐμὲ, ἀλλ' εἰς τὴν Γαλλίαν ! καὶ αὐτὴ ἐπίσης εἶναι ἀγαθὴ καὶ ἀξιότιμος μήτηρ ! . . Ἀγάπα αὐτὴν ὡς ἡγάπας τὴν ἄλλην.

Εἶπε καὶ ἐμακρύνθη, ἄπειροι δὲ ἀνευφημῖαι ἀγάπης τὸν ἐχαίρειτσαν.

Μετὰ τινα ἔτη, ὁ Πέτρος ὅστις ἦτο τότε λοχαγὸς τῆς ἀρχαίας φρουρᾶς, ἐπιτευν εἰς τὸ παιδίον τῆς μάχης τοῦ Βατερλώ, καὶ πληγείς θανασίμως ἤρπεν εἰσέπει ἀρκετὴν δύναμιν διὰ νὰ κραυγᾶσῃ μὲ φωνὴν σταθεράν . . Ζήτω ὁ Αὐτοκράτωρ, ζήτω ἡ Γαλλία, ζήτω ἡ μήτηρ μου ! »

(Ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ)